

Skåningar,

Idag har jag till den moderata valberedningen i Skåne meddelat att jag inte vill kandidera till riksdagsvalet 2010. Med nästa år har jag gjort 8 år av politisk värnplikt.

Det har varit minst sagt händelserika och stimulerande år. På nära håll har jag haft förmånen att få uppleva politikens och politikernas villkor och hur de stolta parollerna i vår grundlag om demokrati och folkstyre omsatts till praktisk politik.

Jag har gjort det bästa för att leva upp till era förväntningar. Kanske har jag inte alltid lyckats men min ambition har varit att agera i ert intresse och den ambitionen har jag ännu drygt 1½ år.

Mot bakgrund av de villkor som gäller för riksdagsarbetet anser jag emellertid inte att det är meningsfullt att representera er i rikets högsta beslutande organ ännu en mandatperiod.

Den uppgift som våra grundlagsfäder gett riksdagen som folkets främste representant – som lagstiftare och kontrollant av makten - har nämligen inte många likheter med verkligheten.

Istället har riksdagen med dess ledamöter underordnat sig partiernas och/eller regeringens vilja beroende på majoritetsförhållandena. Mycket sällan vågar eller vill någon ledamot agera självständigt och öppet hävda och försvara riksdagens ställning eller sina väljares intressen mot partiledningens uppfattning. Trist och allvarligt ty riksdagen utgör ju hjärtat i den svenska demokratin.

Att vi underkastat oss regeringens vilja är illa - mera problematiskt är dock att vi också underkastat oss partiets. Det är ju inte partiets tjänstemän som av väljarna utkrävs ansvar, utan vi valda. I konsekvensens namn borde ju också vi själva fått avgöra hur vi vill besluta – men det så är det alltså inte.

Varför det har blivit så, är inte alldeles enkelt att avgöra. En rad faktorer samverkar. Partierna förfogar över pengarna. Också de ekonomiska medel som avsätts av våra skattepengar för att underlätta riksdagsledamöternas arbete betalas till partierna. Den ordning som gäller i de flesta civiliserade länderna – att de ekonomiska medlen betalas direkt till parlamentarikern – gäller sålunda inte Sverige.

Genom att utbetalningen sker till partierna och inte till riksdagsgrupperna undgår därtill all granskning. Också i detta avseende avviker Sverige dramatiskt från omvärlden. Regel för andra

länder är att de parlamentariska grupperna är egna juridiska organisationer med särskilt regelverk. En sådan författningsreglering saknas alltså i Sverige och med det blir det helt omöjligt för utomstående att granska och kontrollera den verksamhet som bedrivs där inklusive hur de ekonomiska medlen används.

Partiet ansvarar för de viktiga utnämningarna. Den som vill något gör sålunda klokt i att gå i takt med partiledningen snarare än att tillvarata sina uppdragsgivares intressen. I annat fall uteblir belöningarna.

Inte ens den person som skall leda gruppen och representera oss i olika frågor inklusive vilken uppfattning vi skall ha i viktiga frågor – gruppledaren - utses av riksdagsgruppen utan av partiledaren. I regeringsställning är detta konstitutionellt sett en mycket intressant ordning. Den som skall bli granskad utser den som skall leda de som granskar!

Partiet sätter också dagordningen – ett mycket viktigt instrument i makthänseende – och befinner sig därför alltid steget före riksdagsgruppen.

Istället för att fungera som ett självständigt organ har riksdagsgrupperna mest kommit att fungera som ett dotterbolag till sitt respektive parti. Min uppgift som ledamot blir därefter - ambassadörens eller försäljarens. Som företrädare för regeringsunderlaget förväntas jag därtill att utan knot se till att regeringens förslag "baxas" igenom riksdagen. Detta åtminstone om jag skall tro på en av allianspartiernas ledare.

Att det inte ingick bland våra normala uppgifter att vara med och utforma politiken, stod klart för mig på ett tidigt stadium. Tråkigt för oss i riksdagen men i grunden inte alls konstigt. Regeringen är ju det verkställande organet och riksdagens uppgift är att ta ställning till regeringens förslag - inte att hitta på egna förslag.

Kvar återstår dock för riksdagen den mest centrala funktionen – den att granska och kontrollera regeringsmakten. Men den uppgiften tar riksdagens ledamöter mycket lätt på – särskilt i majoritetsställning.

Vi tolererar i stort allt från regeringens sida. Visst skall vi vara lojala mot regeringen och det är vi också, men det betyder inte att vi skall acceptera konstitutionella övertramp från statsrådets sida eller när de agerar med missaktning mot riksdagen.

För mig är det en självklarhet att skilja mellan innehåll och form. Oenighet i enskilda sakfrågor, betyder inte att vi också måste vara oeniga i vår syn på hur riksdagen skall behandlas.

Istället borde alla ledamöter i riksdagen kunna enas i sitt försvar av riksdagens ställning. Så har jag tänkt och så har jag agerat när jag ansett det nödvändigt.

Men sorgligt nog tycks viljan att följa partilinjen vara starkare än viljan att följa grundlagen och regeringen försvaras energiskt av riksdagsmajoriteten i alla lägen oavsett vad som förevarit.

Lagrådets yttranden – som kan ses som en granskning utifrån grundlagens tankar – följs i det fall passar regeringen i annat fall lämnas synpunkterna därhän. Och riksdagsmajoriteten tiger.

Riksrevisionens granskningsrapporter behandlas med ett förstrött intresse och KU:s utfrågningar verkar mest ha blivit ett massmedialt jippo för oppositionen.

Information som lämnas till riksdagen kan vara undermålig utan att detta påtalas. Ibland händer det att vi inte får någon information alls utöver den som ges på DN Debatt och i värsta fall vet berörda intresseorganisationer mera och på ett tidigare stadium än vi i riksdagen.

Men vi tiger och många lider i det tysta. Oppositionen klagar naturligtvis högljutt. Men vad hjälper det så länge som deras kritik inte omfamnas av en majoritet – då lämnas den bara därhän.

* * * * *

Jag tycker inte att det är meningsfullt att verka under dessa omständigheter. Riksdagen fungerar inte på det sättet jag förväntat mig. Därför var beslutet att inte stå till förfogande ännu en period inte svårt att ta. Perspektivet att avsluta min långa yrkeskarriär som försäljare av idéer som andra format tedde sig helt enkelt inte som särskilt lockande.

Men det har varit ett privilegium att få ha varit med på denna resa. Ert förtroende är jag mycket stolt över. Och vad jag skall göra efter september 2010 vet jag inte – men någon "fallskärm" lär skattekollektivet inte behöva betala ut mig. Mitt beslut att behålla mina icke politiska uppdrag under åren i riksdagen, har resulterat i att jag fortfarande besitter ett visst mått av attraktivitet på arbetsmarknaden. Hur stort det sedan är återstår att se.

Er tillgivna,

A-M